

14°45'

Vrchy

14°46'

Opatovický rybník

Kaprový ryb.

14°47'

49°01'

49°00'

14°45'

14°46'

14°47'

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

1034

Cesta za Třeboňskými stromovými pamětníky:

Délka trasy: 6,5 km

Trasa: pěší, cyklistická, bezbariérová

Okruh:

Park u Kotěrovy vodárny (park Na Kopečku) park u zastávky Třeboň - lázně, Dukelská ulice, Tylova ulice, Komenského sady, zámecký park, Světská hráz, park lázní Aurora, park Na rybníčku

Terén: zpevněné cesty

Zajímavé stromy na trase:

Lípa republiky, lípa srdčitá o obvodu kmene 119 cm v parku u vlakové zastávky Berta

lipové stromořadí v Dukelské ulici

památný Jilm u Jindřichohradecké brány, obvod Jediná vyvýšenina v okolí, oddělená od Třeboně pásem mokřích luk táhnoucích se až k Rožmberku, byla dlouho pouhou křižovatkou cest a šibeničním vrškem. V roce 1750 sem na místo sochy sv. Jana Nepomuckého přibyla barokní kaplička sv. Jana Nepomuckého. Na křižovatce dnešních ulic Vodárenská a Na Kopečku byl právovárečnými měšťany roku 1848 postaven hostinec **Na Kopečku** s velkou **zahradou** (druhové složení dřevin – **lípy a jírovce**) pro letní posezení. V roce 1909 zde také podle návrhu Jana Kotěry vznikla městská vodárna. Vilová čtvrť vyrostla z větší části až po 2. světové válce.

Kopeček se také stal místem, kde v Třeboni zazněly poslední výstřely 2. světové války, a tak si město u příležitosti 40. výročí osvobození v roce 1985 tyto události připomnělo odhalením Památníku osvobození akademického sochaře Jiřího Prachaře z Písku, umístěného v bývalé zahradě hostince Na Kopečku.

Cestou z Kopečku do centra města míjíme park u vlakové zastávky. Jeho přirozeným centrem je bazének se sochou Koupel od sochaře Zdeňka Šimka. V jeho blízkosti roste **Lípa republiky - lípa srdčitá o obvodu kmene 119 cm**. Strom byl v r. 1969 vysazen střediskem Junáka Třeboň, v terénu však zatím není nijak označen. Dále v našem

kmene 382 cm

Tylův hloh, hloh jednosemenný o obvodu kmene 248 cm u Bertiných lázní

Komenského sady, vrby bílé - největší obvod kmene 642 cm, dub letní u Bertiných lázní - obvod kmene 400 cm, Lípa svobody – lípa stříbrná o obvodu kmene 195 cm, morušovník černý (v zahradě ZŠ v Sokolské ul.) o obvodu kmene 161 cm

Chadtův dub, dub letní o obvodu kmene 565 cm v Domě přírody Třeboňska

Zámecký park, buk lesní obvod kmene 390 cm, platan javorolistý (dvoukmen) obvod kmene 294 cm a 300 cm, lapina jasanolistá (vícekmen)

Světská hráz, duby letní, lípy srdčité

třeboňském stromocestování pokračujeme **Dukelskou ulicí**. Od Prostřední stoky jdeme **stromořadím lip**. Směrem do centra města po pravé ruce jsou to většinou lípy velkolisté, které zde byly vysazeny v r. 1919 u příležitosti příjezdu prezidenta Masaryka do Třeboně. Stromořadí lip srdčitých rostoucích naproti zde bylo vysazeno v r. 1969 místním oddílem Junáka k připomenutí této události. Ještě dále ve směru do města po levé straně roste vysoký **jilm habrolistý**. Asi stopadesátiletý jilm byl **památným stromem v roce 2003** vyhlášen nejen pro svůj výjimečný vzrůst (obvodem kmene se řadí mezi deset největších jilmů v ČR), ale také proto, že je jediným takto pěkně zachovalým jilmem v širokém okolí. Ostatní jilmy padly za oběť houbovému onemocnění zvanému grafióza. Tento jilm stával na dvoře patrového domu, který zchátral natolik, že byl stržen, a teprve tak se strom mohl ukázat v celé své kráse.

Před Hradeckou branou, odbočuje doprava chodník podél Zlaté stoky k lázním Berta, kde vaši pozornost nepochybně upoutá malinký pohledný domeček - Tylův domek, v kterém pobýval Josef Kajetán Tyl s rodinou, když byl se svým divadelním spolkem na štaci v Třeboni v roce 1856. Vedle domku stojí možná nenápadný leč velmi zajímavý strom. Je to

Lázně Aurora, javor stříbrný v atriu obvod kmene 305 cm

park u Husovy kaple, douglasky tisolisté (největší 217 cm)

jinan dvoulaločný u čp. 553 na rohu Jiráskovy a Klofáčovy ulice, obvod kmene 165 cm

2 korkovníky amurské v parku Na rybníčku, obvod kmene 87 cm a 150 cm

A co vás čeká na této trase?

Město Třeboň je plné pozoruhodných stromů, které si zaslouží samostatný poznávací okruh.

Trasu je možné zahájit netradičně na Kopečku.

poměrně vzácný **hloh jednosemenný**, a tento konkrétní exemplář je podle letokruhové analýzy přes dvě stě let starý, takže pamatuje nejen Josefa Kajetána Tyla, ale třeba i tažení Napoleona Evropou. Od Tylova hlohu je to podél lázní Berta jen kousek do **Komenského sadů** - parku obklopeného třeboňskými školami. Vznikl v letech 1906-1910 zavezením podmáčené části předměstí jako protiváha sousedního parku zámeckého. Výsadba byla tehdy kompletně nová, protože původní dřeviny se nedokázaly vyrovnat s navýšením terénu. Prvorepublikový park v sobě ukrýval i tenisové kurty. K desetiletému výročí vzniku republiky zde byla v roce 1928 vysazena **Lípa svobody** – lípa stříbrná o obvodu kmene 195 cm.

Původní úpravu parku zcela změnila koncepce Zahradní architektury Želešice, která se ujala rekonstrukce sadů v letech 1979-1983. Tehdy také vzniklo dětské hřiště i odpočinkový prostor s plastikou „Letící torzo“ od brněnského akademického sochaře Miloše Vlčka. V roce 2004 druhovou skladbu ozvláštnily nové výsadby. Za zmínku stojí výsadba **lípy srdčité** v lokalitě parkánů, která byla **namnožena z památné lípy u Opatovického mlýna**. Z důvodu osvěty veřejnosti jsou stromy označené kamennými informačními cedulkami.

Sousední zámecký park má daleko delší historii. První parkové úpravy plochy pod hrází Světa v části blíže Budějovické bráně inicioval ještě poslední Rožmberk Petr Vok. Jeho zahrada však vzala za své během třicetileté války, kdy kolem města vyrostly zemní valy jako dělostřelecká ochrana. Za Schwarzenbergů odpovídal vzhled obnovené zahrady dobovému vkusu a podle něj se také měnil. Okrasné zahrady francouzského typu vystřídaly volnější kompozice s rozptýlenými stromy inspirované anglickými parky. Poté co Schwarzenbergové přišli ve 20. letech 20. století v první pozemkové reformě o značnou část pozemků na Třeboňsku, přestali užívat třeboňský zámek i zahradu. Po 2. světové válce jim byl majetek znárodněn a v parku bylo nějaký čas i fotbalové hřiště. Současné výsadby jsou dílem Zahradní architektury Želešice z 80. let 20. století, mnohé stromy však nepřežily povodeň v roce 2002 a po několika týdnech uhynuly. Takový osud postihl i vzrostlý **liliovník tulipánokvětý** v centrálním trávníku, jehož torzu již dělá společnost nový mladý stromek. Exotických stromů je v parku víc, za pozornost však stojí minimálně největší keř na světě – **lapina jasanolistá** (pterokarie jasanolistá), rostoucí přímo pod okny zámku u altánu nebo skupina exotických jehličnanů – **tisovců dvouřadých**, jejichž jehličí se před opadáním na podzim barví do nádherné syté rezavé barvy.

Ještě jeden pozoruhodný strom je k vidění v zámeckém parku, za ním je ale třeba zajít do **Domu přírody Třeboňska** v přízemních prostorách zámku přístupných z parku. Je to mohutný **dub letní**, který vyrostl i padl v Branské dubině. Jeho úctyhodné rozměry daly hodně zabrat Bohdanu Chadtovi, který strom na původním místě rozřezal, aby jej mohl v expozici opět celý sestavit, a děti i dospělí tak měli výjimečnou příležitost setkat se zblízka a za každého počasí s tímto stromovým obrem.

Část parku tvoří vzdušná strana **hráze rybníka Svět**, po níž je možné z parku vyjít a zamířit do přírodního parku u lázní Aurora. Světská hráz je sama o sobě

malým parkem - dubové a lipové porosty sice nedosahují omračujícího stáří a rozhodně nelze ani nejmohutnější duby dávat do souvislosti se založením rybníka, přesto jsou krásné a je pod nimi dobře. V květnu a červnu se díky těmto stromovým veteránům můžeme setkat s tesařiky obrovskými, kterým slouží jako obydlí stárnoucí duby. V tomto období zde můžeme potkat mláďata hoholů severních, která zrovna vyskakují z dutin stárnoucích lip a volným pádem se snášejí k zemi, odkud je matka odvádí k vodě.

Cestou do parku lázní Aurora po břehu rybníka Svět kolem veslařské loděnice si před letní restaurací U Světa povšimnete kamene, který v roce 1988 v rámci experimentu plavil ing. Pavel Pavel po rybníce Svět za pomoci replik rákosových člunů z jezera Titicaca.

Lázně Aurora s okolním parkovým areálem, který je tvořen původními třeboňskými dřevinami, byly slavnostně otevřeny 6. listopadu 1975. Navazují ve městě na více jak pětisetletou tradici lázeňství. Novodobou historii lázeňství zahájil v 19. století Václav Hucek, byl to třeboňský měšťan, který k lázeňským procedurám použil na Třeboňsku snadno dostupný prostředek – rašelinu. Po Huckových lázních (dnes Bertiny lázně) vznikl tedy moderní lázeňský komplex, jehož parková část se na ploše bývalých měšťanských luk a polí rozkládá až k břehu rybníka Světa. Z hlediska dřevin jsou zajímavostí dvě atria u lázeňské kolonády. Atriu blíže hlavní recepci vévodí **katalpa trubačovitá** a **kryptomerie japonská**. Druhé atrium zdobí mohutný jedinec **javoru stříbrného** (pozor, neplést si ho s javorem cukrovým) s úctyhodným obvodem kmene 305 cm ve věku 37 let.

Zpáteční cestu do centra směřujeme kolem městského hřbitova sv. Alžběty přes malý, ale stinný park **Na Rybníčku**, jak název napovídá, v místech současného parku byl ještě před necelými sto lety jeden z předměstských rybníků, zvaný Špitálský podle nedalekého městského špitálu založeného roku 1704.

Podobně jako ty ostatní byl zavezen a dodatečně zde vznikla parková plocha, která se pyšní několika zajímavými stromy. Vedle opraveného městského špitálu (žlutá budova na západním rohu parku) roste javor stříbrný, v blízkosti restaurace Na Rybníčku pak 2 exempláře vzácného **korkovníku amurského**. Park přiléhá až k městskému hřbitovu s pozdně gotickým kostelem sv. Alžběty, vystavěným roku 1576 náhradou za kostel zatopený rybníkem Svět na trhosvinenském předměstí.

Cestou zpět do centra si uděláme malou zacházku do vilové čtvrti na předměstí Třeboně. Vilová čtvrť začala vznikat ve 20. letech 20. století jako řešení bytové krize v rozrůstajícím se okresním městě. Její podobu určil v roce 1927 přijatý Regulační plán města Třeboně od ing. Zákrejse. Na ploše jedné z parcel vznikla v roce 1924 Husova kaple, vystavěná nákladem sboru Evangelické církve metodistické v Třeboni. Okolní volné prostranství bylo přeměněno na park, který v současnosti nese stopy rekonstrukce započaté v říjnu 1983 Zahradní architekturou Želešice u Brna, po ukončení prací v nedalekých Komenského sadech. Součástí úprav bylo ošetření stromového porostu, dosadba keřů a odstranění živého plotu po obvodu parku. Douglasky (největší obvod kmene 217 cm) a ostatní vzrostlé stromy jsou tedy necelých 90 let staré.

Vydáte-li se Klofáčovou ulicí až na křižení s ulicí Jiráskovou, v zahradě domu čp. 553 roste krásný samičí exemplář jinanu dvoulaločnatého, jehož kmen má obvod 165 cm. V současnosti je jediným takto vzrostlým jinanem v Třeboni, jehož stáří lze podle založení vilové čtvrti odhadnout na 90 let. Větší jinan stál za nedalekou budovou gymnázia, ten však musel ustoupit stavbě tělocvičny.

Zpět na náměstí se vrátíme Jiráskovou ulicí po červené či zelené turistické značce.